

Česki vojvoda Jenik Mečkovski je delal na to, da bi se združili Čehi, Nemci, Poljaki in Rusi, ter Turke pregnali. Pa razen nekaterih malenkostnih bojov ni bilo nič iz tega. Nemci niso imeli srca za tuje trpljenje.

A najbolj sramotno, kakor še danes, so se že tačas Poljaki obnašali. Nobena slovanska država ni imela tako pripravne lege, da bi postala središče vseh Slovanov, kakor Poljska. Na zapadu naslanjali so se na Poljake polabski in pomorski Slovani, Čehi in Moravci, na iztoku mnogoštevilni Rusi, katere primerja že l. 1150. krakovski škof Matevž z brezštevilnimi zvezdami na nebu — „Ruthenia quasi alter orbis, gens Ruthenica multitudinem innumerabili sideribus adaequata“ — na jugu zamogla je Poljska s posredovanjem Slovakov Jugoslovanom roko podati. Da se to ni zgodilo, da Poljska ni postala središče Slovanov, tega so Poljaki sami krivi. Uže tačas so imeli tako sovražstvo do Rusov, da ni bila mogoča sprava med tema narodoma. In ker niso ne Poljaki, ne Nemci nič storili, da bi zavrnil prodirajoče Osmane, ostalo je celo to delo Kozakom, o katerih poje narodna pesem: „Slava kozakov ne bo nikdar zginila. Slavili jih bodo kozaki tovariši, vitezi in junaki. Bog okrepčaj krščeni ljud cara ruskega, zaporogske in donske polke in narod na nižavah Dnjepra, na mnogaja leta, do konca svetá.“

Da so se Rusi sami bojevali s Turki, prizna tudi poljski zgodovinar B. Paprocki v svoji pesmi „Poljakom“ (1575): „Hrabri Rusi boré se sami s Turki, kateri so ljutejši od one hidre, s kojo se je nekda boril Herkul. Kakor oroslani branijo Rusi ves krščanski svet, in skoraj vsi so tam Hektorji. Od vas ne dobijo nobene pomoči — — — Slava tega hrabrega naroda se glasi povsodi, in se bo vedno množila, če prav Poljska pogine (sic! leta 1575).“

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Ali je uže prišel čas, da Hohenwart prevzame ministerstvo?

Ustavoverska stranka je s svojim 10letnim gospodstvom Avstrijo tako na kant spravila, da jo iz ogromnih nadlog rešiti more le Hohenwart — mož, čegartalent in eneržijo pripoznavajo najhuji nasprotniki. Ni tedaj čuda, da se zdaj ustavovercem nekaj sanja, da pride Hohenwart zopet na krmilo, in zato rogovilijo po svojih časnikih in žugajo s ponovljeno slogo razdrte zdaj ustavoverske stranke, ako bi Hohenwart zopet postal minister.

Res je, da ustavoverci so se med seboj uže tako silno razprli, da tisti čas ne pride več, ko so tako zadovoljni vkup sedeli in „harmonično“ Auerspergovo ministerstvo jim pa muzikant bilo. Al popolno se še niso snedli, zato treba, da pred Hohenwartom pride mož na krmilo, čegar program ni tako odločen, kakor Hohenwartov, — mož, kateremu nobena stranka ni prav dobra, a tudi nobena sovražna, in to je grof Taaffe, ki je v različnih slučajih minister bil. On ima biti napovednik Hohenwartov za tisti čas, ko se na Dunaji prične čisto nov državni zbor.

Kar se tedaj uže zdaj tiče strahu Herbstovcev pred Hohenwartom, je pač prazen, kajti za-nj še ni prišel čas. Tudi še ni bil poklican k cesarju zato, da bi sestavil novo ministerstvo. Kedar pa pride njegov čas, takrat se ne bo vstrašil žuganja ustavovercev, vsaj jih bode po novih volitvah zelo malo ostalo. Gledé prihodnjih volitev za državni zbor se je nadejati uže po raz-

nih znamenjih, da se bodo vršile vse drugače in da ustavoverci ne bodo imeli več tiste izdatne vladne pomoči, kakor so jo imeli do zdaj, če jih prav ne bo vodilo tako ministerstvo, kakoršno bi bilo Hohenwartovo. Tudi grof Taaffe ni iz mesa in krvi decembristov, njegova politika je veliko bliže Hohenwartovi, nego programu tako zvane „ustavoverne“ stranke. Če bode o novih volitvah ministerstva predsednik grof Taaffe, pomeni to toliko, da je to ministerstvo namenjeno, pot gladiti Hohenwartovemu ministerstvu.

Grof Taaffe bo s svojim ministerstvom odprl najprej državopravni opoziciji vrata v zbornico poslancev in če — kar se je nadejati — tudi pridejo Čehi, bo večina na desni strani. Po novih volitvah pa Taaffe menda ne bo ostal več na čelu ministerstva, kajti to, kar mu zdaj prednost daje, da mu ni nobena stranka protivna, to ne bode veljalo vprihodnje, vladati pa danes s pomočjo one, jutri s pomočjo druge stranke, to ne gre. Auerspergovo ministerstvo je bilo pogubljeno brž, ko je začelo barantati s strankami. Trgovinska pogodba z Rumunijo je postala prav za prav žebelj za njegovo smrtno trugo, ker od te dobe dalje je rastlo nasprotstvo „ustavovercev“ zoper to ministerstvo. Enaka bi se godila grof Taaffejevemu ministerstvu. Danes bi se sprlo s to, jutri z ono stranko, nasledek tega bi bil, da bi uže tretjič pri glasovanju o kakem zelo važnem vprašanju ne imelo večine na svoji strani. Parlamentarno življenje je v Avstriji toliko razvito, da more vladati le odločno strankarska vlada, ki je proti nasprotniku popolnoma brezobzirna. Toraj je glavna politična teža vselej le na levi ali na desni, sredica je le tako bolj zavoljo lepšega v zboru, ker ti gospodje nimajo samostalnega trdnega programa; oni gredo za vsako vlado.

Dvojna prememba je tedaj vprihodnje potrebna: prememba državnega zbora po novih volitvah, — za to ima domoljubje volilcev skrbeti, in pa prememba ministerstva, zato bo modrost cesarjeva skrbela. Gorje Avstriji, če bi zopet v novi zbornici poslancev taki močje, kakor dosedanji, zvonec nosili, — ponavljale bi se vse tiste žalostne reči, ki jih trpeti moramo uže 10 let!

Mnogovrstne novice.

* O zaslužkih v Bosni nam je došlo sledeče zanimivo poročilo, katero, se ve da, brez poročva za to, da bi bilo po vsem resnično, podamo svojim bralcem:

„Enemu stanu je zelo obrekovano zasedanje Bosne vendar veliko dobička prineslo, namreč voznikom. Leta in leta so pretekla, odkar niso toliko denarja zaslužili, in ne bo se zopet kmalu zato taka prilika našla. Posebno zadnji čas se velikanska vožnina plačuje. Da si voznik po 16—18 gold. na dan zasluži, je čisto navadno; al poroča se nam tudi, da se je nedavno celo krdelo iz Bosne vrnilo, katerih vsak voznik si je za dan in voz po 24 gold. zaslužil. Ti vozovi so za erarične stavbe z Broda v Sarajevo žeblje in železo prevažali; zanimivo bi bilo si dolgi zimski večer kratiti z računom, koliko stane tak v Sarajevo pripeljan žebelj. — Pa naj bo to tako ali tako, vozniki se smeja in v trumah derejo v Brod si denarja nagrabit.“

* Ruskih judov je v Bosni vse polno, ki odpirajo „šnopsbotike“; če se tej kupčiji ne pride kmalu v okom, se pokvari ubogo in bolj leno ljudstvo v Bosni popolno. Tako piše Graška liberalska „Tagespost“. „Gratz. Volksblatt“ pa „Tagespošto“, zagrizeno sovražnico Rusov, dobro zavrača s to le opazko: „Naša misel

je pa ta, da ne samo ruskim, ampak tudi avstrijskim judom bi se morala ustaviti šnopsarija“.

* Število vseučiliščinih študentov v Zagrebu je letos više kakor vsa prejšnja leta in znaša skupaj 355, med katerimi je bogoslovcev 52, pravoslavcev 244, modroslovcev 59.

Naši dopisi.

Iz slav. Broda 4. sveč. J. R. — Ker vem, da naši ljudje tudi o vožnji in voznikih tu na turški meji radi kaj zvedó, naj jim povem, da sem od vseh svetih s pet pari prav lepih kónj tukaj, pa veliko trpljenja prestal ta čas. Sprvega nisem mogel štale dobiti; samo za streho čez konje sem moral vsak dan 3 gold. plačati, 28 dni sem pa plačal od majhne in tako tesne štale, da še konji niso imeli prostora ležati, vsak dan po 8 gold., za 28 dni 224 gold. Ob novem letu sem se selil v svojo štalo, ki sem jo postavil na tako imenovanemu „Zverincu“ med mestom in novim kolodvorom, pri cesti prav na lepem kraju; zraven imam sobe za stanovanje ljudi in pa kovačnico na tri ognje. To me je stalo čez 3000 gold. Pribita podkev velja 1 gold. Voznikov je bilo na tavžente po cestah in v mestih. Ceste so bile od kraja zrezane in tako zvožene, da vsak voznik pri praznem ali polnem vozu je na vozu sedeti moral; zraven konj iti mu ni bilo mogoče zavoljo strašanskega blata. Trda zima je voznike odpravila, vendar veliko jih je posilenih ostalo, ki so noč in dan pod prostim nebom. Konjem, ki do kolen stojijo v blatu, so primrznile včasih noge k zemlji tako, da so jih s krampom morali odkopati. — Ker vsak dan pelja čez 150 voznikov iz Broda v Sarajevo in v druge Bosenske kraje, se lahko misli, koliko mraza pretrpé. Tudi 6 Rusov je blagá naložilo in so bili že čez Savo v turškem Brodu, al po pismu iz Ruskega so blagó v Brodu z vozov zmetali, in brez odloga se domú podali. Prepovedana jim je bila vožnja. Jaz v Bosno še nisem vozil, in ostanem raji v Brodu, pa za trdno upam, da bom za svoje stroške in skrb že tukaj dobro povračilo dobil.

V Gorici 9. febr. — Ustanovili so v našem mestu novo dobrotno društvo imenovano po sv. Vincenciju Pavlanskem. Namen temu društvu je, pospeševati pobožnost in nравnost v ubozih družinah ter podpirati jih materialno. Začetnik te družbe, g. baron Bresciani, je umrl preteklo jesen; njena pravila so zdaj vladno potrjena. — Pretekli petek, 7. t. m., je bila v prvostolnici cerkvi — črno opravljeni — slovesna maša za rajncega Pija IX., katere se je mnogo gospode udeležilo; njej na čelu francoski dvor. Maševal je preč. gosp. prošt baron Codelli. — Tukajšnji dež. šolski svet je dobil na Pariški razstavi zlato medaljo za razne razstavljene reči, med katerimi se odlikuje zemljevid naše domače dežele, ki ga je izdelal nadučitelj gosp. Pik. — Mnogo neumnega je kvasil te dni „L' Isonzo“ zastran tistega ministerskega razpisa od lanskega meseca julija, vsled katerega nista deželna jezika več obligatna v srednjih šolah. Trdil je, da je ministerstvo ta razpis preklicalo. Resnico je menda zadela „Soča“. Ministerstvo je na dotično vprašanje odgovorilo, da red v maternem jeziku pri klasifikaciji velja. (Nekateri so namreč mislili, da na pr. slab red iz tega predmeta nič ne stori, da le ima učenec v družih predmetih dobre redove). — Nulla dies sine linea; vsak dan se človek kaj navadi. Včeraj, na pr. sem slišal prvokrat ta-le lepi domači pogovor: „Čast in hvala sta se po blatu metala: čast je ušla na hrast, hvala je v blatu ostala“. Danes pa me je nekdo

naučil, kako mi je storiti, kedar bom kandidat za — turški državni zbor. — Eden najodličnejših duhovnikov naše nadškofije se je častni službi odpovedal in stpil v Rimu v neki mniški red. Ta novica je vzročila veliko senzacijo med nami.

Iz Tuhinjske doline 3. sveč. (Lan — druga letina — Bosna — in pa vratna bolezen) Da vstrežem sl. kmetijski družbi, naj tudi jaz povem, kako se je lanska in predlanska setev ruskega lanu obnesla. Leta 1877. je dobro obrodil, predivo bilo je lepo, semena pa komaj toliko, kolikor se ga je vsejalo. Lani ga je komaj polovica ozelenela, pa še tega je le ena tretjina odrastla, vse drugo pa je pri tleh ostalo, dasiravno se mu je tako postreglo, kakor prejšnja leta, pozneje se je še precej dobro obnesel; predivo je bilo lepo, semena pa malo. Ne vem, ali je bilo seme napačno, ali ni pri nas zemlja za-nj ugodna. *) — Kar se lanske letine pri nas tiče, bila je srednja; jesen in zima ste se nam prav slabo obnesle, kajti mnogim gospodarjem gre prav hudo za steljo, nekateri še listja ne morejo dobiti. — Prešičev so naši kmetje veliko odebelili, pa imajo prav nizko ceno, po 16—17 krajc. stari funt. Tudi pšenica in oves sta dober kup, družega žita pa naši kmetje celó nič ne prodajajo. Semenske detelje nobeden noče kupiti. — Ker denarja silno pomanjkuje, je tudi iz našega kraja šlo veliko ljudi v Bosno, da bi si kaj prislužili in s tem davke poplačali, pa svojo družino preživili. — Tudi v našem kraju imamo tisto hudo vratno kužno bolezen, po kateri posebno otroci mrjó. Podbregar.

Iz Kostanjevice. — 15. dne januarija smo imeli novo volitev v občinski zastop, pri kateri so bili izvoljeni: za župana Janez Kuntarič, posestnik, za svetovalce pa Anton Straus, France Marenčič, Janez Kalin in Janez Bučar, vsi iz Kostanjevice.

Iz Ribnice. — Pri volitvi občinskega starešinstva 10. dne januarija so bili izvoljeni za župana Janez Kljun, posestnik in trgovec iz Ribnice, za svetovalce pa: Anton Arko iz Ribnice, Janez Zadnik iz Podstene, Anton Perjatelj, France Pucelj in Anton Pogorelec, vsi iz Goriške vasi.

Iz Bizovika 11. sveč. — V čitalnici naši smo v nedeljo imeli prav lepo veselico, ki je veljala najbolj našemu slavnemu udu gosp. dr. Jan. Bleiweisu. Vmestili smo namreč njegovo od podobarja Zajca narejeno podobo čitalnični dvorani, kamor jo je nesel njegov iskren prijatelj A. J. — Ko je bila podoba na svojem mestu, je Janez Babnik ga slavil v navdušenem govoru, naštevši zasluge in lastnosti prvega boritelja za pravice našega naroda. Konec govora pa: „Večni Bog naj nam ohrani še mnogo mnogo let našega očeta!“ je bil z gromovitimi živio klici sprejet. Potem je pristopila mlada deklica — Marija Brajerjeva — in s krasnim lavorovim vencem ovenčala podobo, rodoljubna Bizoviška dekleta pa so zapela „Naprej zastave Slave“. Po tej slovesnosti je na korist čitalničin bila tombola, potem pa godba, pri kateri se je mladi svet ves vesel sukal, stareje kosti pa pri kozarčku vinca zadovoljno gledale pošteno veselje.

Iz Ljubljane. — Visokospoštovani vitez Schneid, dvorni tajnik v pisarnici cesarjevi in posestnik grajšine Zapriške pri Kamniku, katerega je družba kmetijska za svojega dejanskega uda izvolila, je centralnemu odboru poslal 5 cekinov s željo, naj odbor razpiše kakošno kmetijsko, naši deželi koristno vprašanje; kdor na to vprašanje najbolji odgovor dá in to v slovenskem jeziku, da ne bode „Novicam“ še le treba

*) Brž ko ne ni seme v vseh sodččkih enako bilo.